

دریچه

بی‌توجهی به آبخیزداری عامل اصلی وقوع سیل در کشور

علیرضا توکلی دکتری مهندسی آب و عضو باشگاه پژوهشگران جوان

● سیل پدیده‌ای طبیعی است که جوامع بشری آن را به‌عنوان یک واقعه اجتناب‌ناپذیر پذیرفته‌اند. اگر بشر، سکونتگاه و اموال خود را در معرض هجوم سیل قرار نمی‌داد، این پدیده طبیعی چنین تصویر هولناکی از خود باقی نمی‌گذاشت که طبق آمار سازمان ملل متحد در میان بلایای طبیعی، سیل و توفان بیشترین تلفات و خسارات را به جوامع بشری وارد آورده‌اند (در یک دهه گذشته میزان خسارت ناشی از سیل و توفان در جهان بالغ بر ۲۱ میلیارد دلار در مقابل ۱۸ میلیارد دلار خسارت زلزله بوده است. همچنین در کشور ما در سال‌های گذشته حدود ۷۰ درصد اعتبارات سالانه طرح کاهش اثرات بلایای طبیعی و ستاد حوادث غیرمتربقه، صرف جبران خسارات ناشی از سیل شده است).

از نگاهی دیگر می‌توان همین سیل مخرب را به انرژی تبدیل کرد. کدام صاحب‌نظری است نداند تمدن مصر باستان تا چه حد رونق و جلال افسانه‌ای خود را مدیون طغیان‌های پربرتک نیل است.

روند توسعه در چندین سال اخیر در ایران منجر به تخریب محیط‌زیست و منابع طبیعی شده که خسارات سیل را به‌طور مرتب افزایش داده است. رشد ۲۵۰درصدی خسارات ناشی از سیل کشور در پنج دهه گذشته مؤید این مدعاست. پس برماست که با به‌کارگیری اصول علمی و عملی، اینیه، اراضی و جان خود را در برابر سیل و زیان‌های آن مصون داریم.

مهم‌ترین دلایل تشدید خسارات سیل کشور به طور مختصر به شرح زیر است:

– دخل‌وتصرف غیرمجاز در بستر و حریم رودخانه و مسیل‌ها که مطابق قانون توزیع عادلانه آب در اختیار وزارت نیرو است.

– اشغال مجرا و بستر رودخانه‌ها.

– تخریب منابع طبیعی و پوشش گیاهی به دلیل خشک‌سالی سال‌های اخیر یا توسعه بی‌رویه و دخل‌وتصرف غیرمجاز توسط عوامل انسانی.

– کاهش پوشش گیاهی ناشی از تغییر کاربری اراضی که در برخی مناطق منجر به افزایش رواناب ناشی از باران تا ۳۰ برابر شده است.

– احداث سازه‌های تقاطعی نظیر پل و جاده روی آنها بدون توجه به شرایط هیدرولیکی و سیلابی رودخانه‌ها.

– توجه‌نکردن به هشدار و پیش‌بینی سیل و اتخاذ تدابیر مناسب در مواجهه با آن توسط دستگاه‌های ذیربط و مردم.

اما روش‌های عمده مدیریت سیلاب به دو دسته سازه‌ای و غیرسازه‌ای یا مدیریتی تقسیم می‌شوند.

روش‌های سازه‌ای شامل احداث سدهای مخزنی، ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها، بهسازی و افزایش ظرفیت آبدکری سازه‌های تقاطعی، حفاظت خاک، احداث خازین، دیوارهای سیل‌گیر، آبخیزداری و… می‌شود.

روش‌های غیرسازه‌ای شامل تعیین بستر و حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها و تهیه نقشه‌های پهن‌بندی سیل (که تاکنون پنج هزار کیلومتر از طول رودخانه‌های کشور تعیین حریم شده‌اند و ۳۷ هزار کیلومتر دیگر در اولویت انجام مطالعات هستند)، ایجاد سیستم پیش‌بینی و هشدار سیل، برنامه‌ریزی و مدیریت سدها با هدف کنترل سیل، مدیریت حوضه و حفاظت آبخیز و… می‌شود.

یکی از راهکارهای بسیار مؤثر جهت پیشگیری و کاهش خسارات سیل که در بالا به آن اشاره شد، آبخیزداری است. خوشبختانه در چند سال اخیر پروژه‌هایی هر چند اندک در زمینه آبخیزداری در کشور انجام شده است ولی به دلیل اعتبارات اندک سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری در سال‌های اخیر (که بودجه سال ۹۳ این سازمان ۲۰۵ میلیارد تومان بوده در این رقم در سال ۹۴ به ۳۷۵ میلیارد تومان افزایش یافته است) فقط روی ۲۵ هزار هکتار از عرصه‌های کشور کار شده است درحالی‌که بیش از صد هزار هکتار از عرصه‌های کشور نیاز به طرح‌های آبخیزداری دارد. وقتی این ارقام را با هزینه‌ای که وزارت نیرو برای احداث سد و نیروگاه گتوند کرده است مقایسه کنید، درمی‌یابید چرا هر مشکل سیلاب‌های فراوان در کشور حل نشده و نخواهد شد. وزارت نیرو بالغ بر ۲۰۵ هزار میلیارد تومان برای احداث سد و نیروگاه گتوند هزینه کرده است، یعنی به میزان اعتبار هشت‌ساله سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری!!!

تا زمانی‌که مسئولان به تشکیل ستاد بحران اعتقاد دارند نه به پیشگیری قبل از درمان، تشکیل کارگروه‌هایی مانند کارگروه تخصصی سیل و طغیان رودخانه که اولین و آخرین آمار منتشره آن مربوط به سال ۱۳۸۸ است، اوضاع را بدتر اگر نکند، قطعاً بهتر نخواهد کرد.

شهرزاد همتی؛ کمی بعد از مرکز شهر کهریزک، درست کنار کارخانه‌های

بزرگ صنعتی استان تهران، در یکی از فرعی‌های خاکی و خلوت ۶۰متری امام‌حسین، تابلوی کمپ شفق، مرکز نگهداری معتادان متجاهر ماده ۱۶ خودنمایی می‌کند. درهایی بزرگ و فلزی با پنجره کوچکی که شبیه همه اردوگاه‌های نگهداری است، نشان از نگهداری سفت‌وسخت زنانی است که حالا نزدیک به چهار ماه است دوران ترک اعتیادشان را در آن جا می‌گذرانند تا پس از سه‌ماه‌ویک روز از دوره ترک اعتیادشان به مراکز حرفه‌آموزی شهرداری به نام بهاران بروند که البته به‌دلیل آماده‌نبودن کمپ‌های بهاران همچنان در این محل نگهداری می‌شوند. این گزارش حاصل بازدید چندساعته ما از کمپ شفق است که با مساعدت استانداری تهران و شورای هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر تهران صورت گرفت…

درهای آهنی را باز می‌کنند تا ماشین وارد کمپ شفق بشود. حیاط آرام و بی‌سروصدای کمپ نشان از آن دارد که زنان در خوابگاه مشغول استراحت‌اند. حیاط هرچند که بیرونی کمپ باغچه کوچکی دارد که حالا به واسطه بهار سبز شده؛ وچون از بوی نامطبوع کهریزک نمی‌توان گذشت؛ اما باران حال‌وهوای بهار را به کمپ آورده. در اتاق انتظار نشستیم‌و شنونده گزارش‌های دکتر آذرینا و مدیریت کمپ شفق هستیم تا از چگونگی جمع‌آوری معتادان و اداره آنها در این کمپ و همچنین از واکنش‌ها به گزارش‌ی صحبت بکنند که هفته پیش روزنامه «شرق» از زبان زنانی نوشت که از شفق آزاد شده بودند؛ گزارش‌ی که به دلیل سکوت نهادهای مربوط تنها از زبان زنانی نوشته شد که هرچند قرار بود بعد از ترک اعتیاد به بهاران بروند؛ اما در دروازه‌غار با خبرنگار «شرق» وعده کرده بودند و سازمان‌های مردنهاد زخم‌های دوره جدید خیابان‌خوابی‌شان را تیار می‌کردند.

مسئولان کمپ شفق گزارشی از وضعیت کمپ ارائه می‌کنند. دکتر الهی، معاون ستاد هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان تهران، درباره این مرکز اظهار کرد: «مرکز شفق تا مدت‌ها مرکز نگهداری مردان معتاد بود و سال گذشته نیز ما این کمپ را برای نگهداری مردان آماده می‌کردیم؛ اما دقیقه ۹۰ همه چیز عوض شد. وقتی ما پیمانکار را انتخاب کردیم و همه چیز را آماده کردیم، اعلام کردند که این کمپ باید آماده نگهداری زن‌ها بشود. ما هم تا پیش‌ازاین تجربه نگهداری خانم‌ها را نداشتیم، یعنی کلا ماده ۱۶ چنین تجربه‌ای را نداشته؛ اما ما اجاری دستور کردیم و این کمپ آماده نگهداری از زنان شد. چیزی حدود ۶۰ نفر از سطح شهر جمع‌آوری شدند و به شفق انتقال داده شدند و پس از غربالگری ۲۰ نفر برای ماندن در شفق واجد شرایط تشخیص داده شد. بنا به تشخیص تیم غربالگری تعدادی از آنها که باردار بودند و تعدادی که زیر ۱۸ سال بودند و ما اجازه نگهداری از آنها را نداشتیم جدا کردند. این خانم‌ها به این شرط به شفق آورده شدند که پس از سه ماه به مراکز بهاران فرستاده شوند تا آنجا حرفه‌آموزی بکنند و جامعه‌پذیر شوند و شهرداری هم متعهد شد مراکز خود را آماده کند. از تاریخ دهم آبان‌ماه جمع‌آوری این زنان از سطح شهر آغاز شد». الهی در ادامه افزود: «در دوره‌های جمع‌آوری دیگر خانم کارتن‌خواب در سطح شهر باقی نماند، حالا شهرداری حدود ۶۰۰ نفر از مردان را به مراکز بهاران برده‌اند و ما منتظر بودیم که بعد از سه ماه شهرداری اعلام کند که حاضر به پذیرش زنان است؛ چون ما بیش از سه ماه اجازه نگهداری زنان را در شفق نداشتیم. عده‌ای از زن‌ها به خانواده‌هایشان سپرده شدند و حدود ۱۸۰ زن هم در شفق باقی ماندند و ما دادستان‌ها هم حکم نگهداری از زنان را در سه‌ماهه دوم به ما ندادند. ما با شهرداری صحبت کردیم و آنها هنوز مراکز خود را حاضر نکرده بودند تا اینکه هفته گذشته اولین مرکز بهاران زنان بازگشایی شد و ما اولین گروه از زنان را به بهاران منتقل کردیم. تعداد ۲۷ نفر به مراکز بهاران منتقل شدند؛

صدرا محقق؛ بارش بی‌سابقه باران در روزهای گذشته منجر به وقوع آب‌فگتنی و سیل‌های بسیار بزرگ در برخی مناطق کشور مانند استان‌های لرستان، ایلام و به‌خصوص خوزستان شده است. در لس‌الهای اخیر، خبرها و گفته‌های مسئولان و برخی کارشناسان همیشی پیرامون اثرات مخرب سیل‌ها و خسارت‌ها و تبعات منفی آنها بوده است؛ اما آیا وقوع سیل در چنین حد و اندازه‌هایی همیشه و در هر حالتی، منفی و مخرب است؟ آیا در کشور کم‌بارش و خشکی مانند ایران تولید یکباره این حجم بسیار زیاد آب در مدتی کم هیچ اثر مثبت و مفیدی دست‌کم برای طبیعت ندارد؟

می‌دانیم در سال‌های اخیر برخی از استان‌های جنوب غربی کشور همیشه در روزهای زیادی از سال با پدیده‌هایی مثل گردوغبار دست‌به‌گریان هستند، وقوع این گردوغبارها هم نیز به دلیل خشک‌شدن وسعت زیادی از تالاب‌های ایران - هورالعظیم و شادگان - و همچنین تالاب‌های عراق بوده است. از سویی این را هم باید دانست که بخش زیادی از آب موردنیاز تالاب‌ها در همه جای دنیا، آب حاصل از سیلاب‌ها و طغیان‌های گاه و بگاه رودخانه‌های بزرگ و کوچک است.

اگر جلگه و دشت خوزستان در طول سالیان دراز به‌عنوان یکی از حاصلخیزترین مناطق کشاوری‌منه شناخته شده است، به دلیل رسوب‌هایی است که در طول میلیون‌ها سال، پنج رودخانه بزرگ به این دشت آوردند. تالاب‌های بزرگ خوزستان نیز حاصل عبور رودخانه‌ها از این استان است. اما در سال‌های اخیر- به گفته مسئولان مرتبط به صورت مشخص ۱۰ سال اخیر احداث سدهای پرشمار روی رودخانه‌های منتهی به خوزستان از یک سو و کاهش بارندگی و خشک‌سالی از سوی دیگر، باعث شده است هم آورد رودخانه‌های این منطقه کاهش پیدا کند و هم از وقوع سیلاب‌ها و طغیان‌های بزرگ جلوگیری شود؛- به همین دلیل نیز تالاب‌های رو به خشک‌شدن گذاشته‌اند که نتیجه کار به‌وجودآمدن سدها- هر چند گاه کانون‌های بحرانی تولید گردوغبار بوده است. با وقوع سیل بسیار بی‌سابقه چند روز گذشته در خوزستان و طغیان رود بزرگ در، در رابطه با همین موضوع به سیراچ یک کارشناس شناخته‌شده حوزه منابع آب و مدیرکل محیط زیست استان خوزستان، به‌عنوان اصلی‌ترین استان درگیر با این پدیده رفته‌اتما، نظر آنها را دراین‌باره جویا شویم.

کاوه مدنی، استاد مدیریت محیط‌زیست دانشگاه امیرپال کالج لندن، در همین رابطه به پرسش‌های «شرق» پاسخ داده است؛ پرسش‌هایی در این رابطه که آیا وقوع این سیلاب‌ها برای طبیعت ایران مزایایی دارد، اگر دارد چه مزایایی؟ این، پاسخ او به این پرسش‌هاست: «مثل هر شرایطی جدی دیگری، سیل‌ها هم می‌توانند مزایایی داشته باشند، گاهی حتی خشک‌سالی و زلزله

جامعه

خبرنگاران «شرق» از شفق بازدید کردند

ازپاکی تا حرفه آموزی

درحالی‌که شهرداری متعهد شده بود یک‌ماهه مراکز خود را آماده کند. الان حدود ۱۳۷ نفر اینجا هستند و ما جلسه‌ای برگزار کردیم و آنجا با شهرداری اتمام حجت کردیم که مراکز بهاران زودتر آماده شود. ما باید این مرکز را برای نگهداری مردان مجدداً آماده کنیم. حالا پنج ماه است که منتظر هستیم که مراکز بهاران آماده شود».

همین‌طور دکتر آذرینا، رئیس شورای هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر استان تهران درباره شفق می‌گوید: «همه ما در خانواده‌هایمان معتاد داشتیم و می‌دانیم نگهداری از معتاد چقدر دشوار است. کسی که همه چیز خودش را برای یک‌بار شیشه‌کشیدن می‌دهد، معلوم است که در برابر ترک اعتیاد مخالفت می‌کند و برای ورود مجدد به اعتیاد دست به هر کاری می‌زند. ما برای ترک‌دادن عزیزانمان هر کاری می‌کنیم، از هزینه بالا تا حتی تنبیه بدنی تا فرستادن به کمپ. کسی را می‌شناسم که مادرش در آخر به دادسرای شهید محلاتی مراجعه کرد تا پسرش را تحویل دهد. اینجا چنین آدم‌هایی زندگی می‌کنند. تابه‌حال ۲۵۰ نفر از کمپ مرخص شده‌اند و تنها پنج نفر از آنها ارتباط خود را با ما حفظ کرده‌اند. آذرینا اقتدر از نحوه کار و مدیریت «شفق» مطمئن است که به مدیریت کمپ می‌سپارد خبرنگاران هروقت و زمانی مایل بودند می‌توانند از اینجا به‌صورت سرزده بازدید کنند تا مطمئن شوند وضعیت منظم امروز در «شفق» مهربستگی است.

آقای شیخ، مدیریت کمپ شفق که مردی جوان و پرازنوی است نیز می‌گوید: «دروغ جز، جدانشدنی از افراد معتاد است». او زن میان‌سالی را صدا می‌کند و او از می‌خواهد درباره بهجه‌هایش با ما صحبت کند. زن می‌گوید دختری ۱۲ساله و پسری چهارساله دارد و می‌خواهد زودتر ترخیص شود و به مشهد بازگردد، زن مُصر است که زودتر برای نگهداری از کودکانش ترخیص شود و اصرار می‌کند که شیخ مجدداً با دخترش تماس بگیرد. زن که از دفتر مرخص می‌شود، مدیر کمپ شفق شماره فرزند زن را می‌گیرد. زنی جوان تلفن را برمی‌دارد و می‌گوید: «۲۱ساله است و هرگز با مادرش زندگی نکرده و اینها توهیم‌های مادری است که شیشه ذهنش را بیمار کرده…» توهیم‌هایی که اکثر معتادان شیشه به آن مبتلا هستند.

حالا درهای آهنی اردوگاه باز شده تا ما به دیدار چهره‌های آشنای دروازه غار برویم. درهای آبی آهنی باز می‌شود و حیاط بزرگی که گوشه سمت چپش وسایل ورزشی و نرمش، مشابه وسایلی که در پارک‌ها نصب شده، نمودار می‌شود. اینجا محل احوال‌خواری حاضران در کمپ است که در طول روز مدتی را اینجا می‌گذرانند. آن‌ها سوی پنجره‌ها می‌شود صدای همههم زن‌ها در هم شنید… دکتر آذرینا تأکید می‌کند درست است که نیروهای خدماتی و آشپزهای شفق مرد هستند اما به هیچ عنوان با زن‌ها ارتباط ندارند و تنها وظیفه تهیه غذا را برعهده دارند. آشپزخانه بزرگ شفق امروز قیمه با مرغ برای زن‌ها آماده کرده. مسئولان می‌گویند غذای پرسنل نیز همین است، در قابلمه قیمه را باز می‌کنند و ما به نشان این می‌دهند و آقای شیخ می‌گوید: «این غذای روز زن بود و ربطی به یازدید شما نداشت. زن‌ها ظروها غذای برنجی می‌خورند و شب‌ها قطعه‌غذای نانی به آنها داده می‌شود. در ضمن به خاطر اینکه در ابتدا گوشت کمی به شفق داده می‌شد، من غذایی با عنوان سویا و تخم‌مرغ را اینجا آماده کردم که ساختش ایده خدوم بود، و چیز خوشمزه‌ای هم شده است، شما را یک‌بار به خوردن آن دعوت می‌کنم…».

فضا آرام است، اما نمی‌شود از بوی نامطبوع کهریزک گذشت، باران هم آمده و به علت رطوبت هوا بو چودچان شده. از آشپزخانه که بیرون می‌زنیم در قسمتی دیگر از کمپ، به قسمت حرفه‌آموزی می‌رویم، چند زن با رویوش‌های صورتی‌رنگ، در یک کارگاه خیاطی مشغول کار هستند، خانم جوانی با مانتو سیاه هم پشت یکی از جرخ‌های خیاطی نشسته است. او

گفت‌وگوهایی درباره اثرات مثبت سیل‌ها بر طبیعت ایران

سمت مثبت سیل

ما را آماده‌تر می‌کند برای مقابله با ضعف‌ها و بهبود سیستم‌ها، سیل هم در زمینه مدیریت و برای جلوگیری از تکرار آن شرایط در آینده، می‌تواند چنین اثرات مثبتی داشته باشد. از سوی دیگر، مزایا و فرصت‌های مدیریتی سیل در کشوری مانند ایران که کشوری است با اقلیم خشک و ما در آن همیشه دنبال برداشت آب و انتقال آب بوده‌ایم که این اقدامات سطح آب‌های زیرزمینی را پایین می‌برد، تالاب‌ها را خشک می‌کند و… می‌تواند سطوح بالایی از خاک را مرطوب کند و در خوزستان که همیشه به همین دلیل با مشکل گردوغبار مواجه است، سیل می‌تواند در این زمینه خاص یک موهبت باشد. چون به تجدید آب‌های زیرزمینی و منابع آبی کمک می‌کند و برای زمین‌های کشاورزی هم مناسب است؛ البته این بستگی به شرایط و نحوه وقوع سیل و مدیریت آن دارد، چون ممکن است سیل مخرب هم باشد و زمین‌ها را از بین ببرد. از آن طرف، طبیعت و بعضی از اجزای آن آسیب می‌بیند اما در کل طبیعت و اکوسیستم از وقوع این پدیده خوشحال می‌شود چون جان دوباره می‌گیرد. سیستم با وقوع سیل می‌تواند سرحال شود و تالاب‌ها احیا می‌شوند. اما این تنها یک سوی ماجراست؛ چون باید حواسمان باشد چه می‌گویم، اینها مزایایی هستند که ما به لحاظ طبیعی به واسطه سیل از آنها بهره‌مند می‌شویم. اما آیا این توجیه می‌کند هرچند وقت، سیل‌هایی رخ دهد و آسیب‌های اقتصادی و جانی وارد و جوامع محلی را دستخوش آسیب کند؟ به عقیده من هر قدر هم مزایای سیل را ببینیم و از مزایا درآمردت باشند، این را توجیه نمی‌کند که از وقوع این سیل‌ها به هر میزان خراب و… خیلی خوشحال باشیم چون در علم مدیریت منابع آب و این‌قابل‌توجیه نیست. این نگاه بیشتر نوعی محیط‌زیست‌گرایی بیش‌ازحد و غیرمعقول است. نکته اینجااست که در مدیریت منابع آب، انسان هم می‌تواند سیل را ایجاد و خودش آن را مدیریت کند؟ در چنین شرایطی باید پرسید آیا در مجموع ما به سیل نیاز داریم؟ به نظر من بله، وقتی در پایین‌دست رودخانه شهر و روستا درست شده است و خانه و انسان در آن وجود دارد، نباید در علم مدیریت منابع آب به سیل‌های این‌چینی اجازه وقوع داد. با اینکه ما باید برای کمک به اکوسیستم و طبیعت هرچند وقت یک بار در سیستم‌هایمان سیل ایجاد کنیم اما این نباید منجر به برداشت اشتباه شود، چون پدیده‌ای مثل پدیده اخیر در کوتاه‌مدت بیشتر اثرات منفی و سیلابی‌شدن، این قابلیت‌را

مدیر کارگاه است و برای آموزش‌دادن به زن‌های کمپ آمده است. در این کارگاه پیراهن‌های مردانه دوخته می‌شود، روی میز کار می‌شود قسمت‌های برش‌خورده لباس‌هایی را که آماده دوختن می‌شود، دید. طبق گفته مسئولان شفق به زن‌هایی که حرفه‌آموزی می‌کنند و اینجا مشغول می‌شوند، درآمدی حاصل از فروش محصولات تولیدشده داده می‌شود.

بعد از اینجا مرحله بازدید از خوابگاه و محل اصلی کمپ است؛ جایی که زن‌های شفق بیشترین وقتشان را آنجا می‌گذرانند. به ما می‌گویند که تلفن‌ها را تحویل دهیم تا برای بازدید از خوابگاه وارد شویم. در خوابگاه زنان باز می‌شود و دختر جوانی در را باز می‌کند، ساراست، از دخترهای دروازه غار… به پنهانی صورتش اشک می‌ریزد، در آغوشم گریه می‌کند و استین‌هایش را پایین می‌کشد تا جای خودزنی‌های عمیقش پنهان بماند… سارا را از مرکز سیمای سبز رهایی می‌شناسم، دختر جوانی که از کرمانشاه برای درمان‌ماندن در دست عمویش به تهران آمده و حالا معتاد شده. او میان گریه‌هایش می‌گوید: دو روز بعد از آزادی از مرکز اعتیاد به اینجا آورده شدم، هرچه گفتم باید و متادون مصرف می‌کنم کسی گوش نکرد، تو رو خدا یه کاری کنیآ آزاد باشم… در دو سوی راهروی دراز سالن مرکزی کمپ، اتاق‌هایی در سمت چپ و راست دیده می‌شود. هر اتاق یک اسم دارد، اسم‌هایی مثل: امید، آرامش و… زیر تابلو هر اسم، یک کاغذ A4 دیده می‌شود که اسمی زن‌های نگهداری‌شده در هر اتاق را نوشته‌اند. به اسمایی نگاه می‌کنم، نامشان شبیه همه نام‌های زنانی است که همه ما می‌شناسیم، چهره‌ها آشنا هستند… سحر و… همه هم نام خانودگی دارند. اما آنطور که مسئولان شفق می‌گویند بیشتر این زن‌ها فاقد اوراق هویتی و شناسنامه و کارت ملی هستند. از راهرو که می‌گذریم، در هر اتاقی که جلو چشممان می‌آید کف موک‌شده و تخت‌هایی که به ردیف چیده شده‌اند دیده می‌شود. اتاق‌ها خالی هستند. چند قدم جلوتر می‌رسیم به اتاقی بزرگ که چهار طرفش تخت‌ها را دوطبقه چیده شده است. کف زمین در روی تخت‌ها زن‌ها ردیف‌به‌ردیف نشسته‌اند. ۱۳۷ نفر باقیمانده در شفق، ما را که می‌بینند، مسئولان برایشان توضیح می‌دهند که خبرنگاران از روزنامه «شرق» آمده‌اند تا از مشکلات و خواسته‌های شما بنویسند. کنار دستم‌ها هم پنج، شش خانم مددکار شفق ایستاده‌اند.

سرتاسر خوابگاه پایین تختشان نشسته‌اند، رویوش‌های صورتی بیمارستانی به تن دارند. تعدادی در حال گریه هستند، تا آذرینا سلام می‌کند دوباره زیر گریه می‌زنند… آنها در حسرت آزادی هر روز گریه می‌کنند. این را آقای آذرینا می‌گوید… آذرینا با اشاره به اینکه آنها دیگر نمی‌توانند زنان را در شفق نگه دارند، می‌گوید: «ماجرای بهاران هم جالب است، اگر مراکز بهاران حاضر شود، باز هم امیدی به ماندن زنان در بهاران نیست، چون مسئولان بهاران می‌گویند ما کسی را به اجبار در بهاران نگه نمی‌داریم…».

آقای آذرینا از زن‌ها می‌پرسد کدامشان دوست دارند بعد از رهایی از شفق به بهاران بروند؛ جز چند نفری بقیه دشتشان را بالا نمی‌کند. آنها اصرار دارند که به خانه‌هایشان بازگردند، خانه‌هایی که با وجود ندارد یا حاضر به نگهداری از آنها نیست… یکی از زن‌ها در حالی که گریه‌امانش نمی‌دهد، می‌گوید: «ما از شما ممنونیم، به ما رسیدگی می‌کنید، اما اینجا هرچه باشد زندان است، ما را از اینجا رها کنید…» شرایط شفق آرام است. زن‌ها تنها دغدغه‌شان آزادی است. مسئله اصلی باز هم خلف‌وعده و بی‌برنامگی است، از تمام مراکز بهارانی که قول ساخت آنها داده شده بود تنها یکی دو تا حاضر است، زن‌ها را هم به اجبار نگه نمی‌دارند، و علت دوطبقه هوا بو خیابان بازمی‌گردند…

از د شفق که بیرون می‌رویم، سکوت است و سکوت، سارا از دور دست تکان می‌دهد و قول می‌گیرد که زودتر آزاد شود و من فکر می‌کنم چه می‌شد، که این درها را زودتر به روی خبرنگاران باز می‌کردند…

از دست داده‌ایم، چون آبی به تالاب‌های وسیع استان نمی‌رسد. سیل اخیر رودخانه دو با آورد آب هشت هزار مترمکعب بر ثانیه در ۷۰ سال گذشته بی سابقه بوده است. در هر دوره‌ای که این سیلاب می‌شود، یک پخش سیلابی در خوزستان مخصوصا در شرق استان اتفاق می‌افتاد و یک لایه خاک بر خاک موجود اضافه می‌شد و زمین را مرطوب نگه می‌داشت. تالاب‌هایی مثل شادگان با ۵۳۰ هزار هکتار و هورالعظیم با ۴۵۰ هزار هکتار سال‌ها با این سیلاب‌ها پر و تغذیه می‌شدند. اما در این سال‌ها ما این سیلاب‌ها را به دلیل سدسازی‌های بسیار و خشک‌سالی از دست دادیم. درحالی‌که مزایای این سیلاب‌ها، آبخوردن جنگل‌های حاشیه رودخانه‌ها خصوصا جنگل بی نظیر کرخه و جنگل در با طغیان رودخانه‌ها بود. همین آبیاری کفایت می‌کرد که در یک سال خاک مرطوب باشد، اما الان حدود ۱۰ سال است که آبی وارد این جنگل ۱۴هزارهکتاری نشده است. گونه‌های درخت‌های اینجا در حال تغییر هستند. ما در این سال‌ها پخش سیلاب را از دست دادیم و خاک خوزستان حالت مرتعی و مرطوب خود را از دست داده و تبدیل به کانون زریکرد شده است. مطالعاتی که چند وقت انجام شده، نشان می‌دهد ما هم‌اکنون ۳۴۹ هزار هکتار کانون با مشکلات خرس شناسایی‌شده در استان داریم که بیش از این هیچ‌وقت وجود نداشتند و همه در این شش سال اخیر به وجود آمده‌اند. علت هم این است که رودخانه‌هایی مثل مارون، کارون و جراحی طغیان نکردند، به همین دلیل، این مناطق هم رطوبتشان از دست رفت و هم پوشش گیاهی‌شان تغییر کرد. بااین‌حال از چند روز قبل که پیش‌بینی وقوع سیل اخیر شده بود، ما تمام مسیرهای منتهی به تالاب را آماده کردیم. پیش‌بینی شد دبی رودخانه کارون به دوهزارو ۵۰۰ مترمکعب بر ثانیه در اهواز برسد، به همین دلیل ما چند مسیر برای نهرهای منتهی به تالاب شادگان آماده کردیم‌که آب وارد تالاب شود و امیدواریم این اتفاق بیفتد. همچنین دو مسیر جداگانه نزدیک آبادان به اسم نهر سلمانه و نهر مادر را با‌ک‌سازی کردیم و موانع جلوی آنها را برداشتیم.

برای هورالعظیم هم که از رودخانه کرخه آبیگری می‌شود، اگر چه به دلیل حجم ۵۰۵ میلیارد مترمکعبی مخزن آن ممکن است آبی از سیلاب‌ها به تالاب نرسد اما با آبیگری مخزن سد می‌توان امیدوار بود در طول سال بتوانیم با حجم آب جمع‌شده در مخزن، قسمت‌های بیشتری از تالاب را آبیگری کنیم. هورالعظیم در سال‌های گذشته حتی تا ۷۰ درصد خشک شده بود اما پیش‌بینی ما این است که با آب‌های اخیر بتوانیم تا ۶۰ درصد آن را آبیگری کنیم که خود می‌تواند کمک بزرگی به کاهش وقوع گردوغبارهای داخلی شود.

خبر

دور جدید ساماندهی معتادان متجاهر پایتخت

● **ایسنا**؛ مدیرعامل سازمان خدمات اجتماعی از آغاز دور جدید ساماندهی معتادان متجاهر در پایتخت خبرداد.
فرزاد هوشیار با اشاره به آغاز دور جدید ساماندهی معتادان متجاهر تهران از روز سه‌شنبه ۲۴ فروردین گفت: تعداد معتادان متجاهر در تهران حدود ۱۵ هزار نفر است و تلاش ما این است که این افراد به عنوان بیمار، تحت پوشش درمانی و مراکز اقامتی خاص قرار گیرند. هوشیار با بیان اینکه این سازمان خدمات اجتماعی شهرداری تهران، تنها در حوزه زیرساخت‌ها مسئولیت و وظیفه دارد که در همین راستا، ظرفیت کمپ‌های ترک اعتیاد را از ۴۰۰ به هزار نفر رسانده‌ایم؛ گفت: اما از سویی دیگر، برای ما چهره شهر اهمیت فراوانی دارد و بر همین اساس، به بحث ساماندهی معتادان و متکدیان نیز ورود پیدا کرده‌ایم. وی با بیان اینکه نگاه سازمان خدمات اجتماعی به ساماندهی معتادان، نگاهی مبتنی بر ماده ۱۵ و حمایت از افراد آسیب‌دیده است. گفت: به همین دلیل، دنبال مداخلات بعد از ترک اعتیاد هستیم که شامل بازگشت به خانواده است و مجتمع‌های بهاران نیز بر همین اساس راه‌اندازی شده است. به گفته وی، مجتمع‌های بهاران، فقط ویژهٔ بهبودیافتگان تهرانی است و طبق توافقی که در جلسه مشترک با دادستانی تهران حاصل شده است، معتادان شهرستانی، به شهرهایشان بازگردانده خواهند شد.

شورای حل اختلاف افزایش نرخ حمل‌ونقل عمومی را تأیید کرد

● **مهر**؛ مهدی چمران، رئیس شورای اسلامی شهر تهران، از تأیید مصوبه این شورا درباره افزایش نرخ کرایه‌های حمل‌ونقل عمومی در هیات حل اختلاف خبر داد.
پس از جلسات متعدد و ارائه مدارک و استنادات مبنی بر افزایش مخارج و هزینه‌های حمل‌ونقل عمومی و مصوبه شورای شهر مبنی بر افزایش نرخ کرایه‌های حمل‌ونقل عمومی، هیات حل اختلاف با افزایش این نرخ‌ها موافقت کرد. وی گفت: مصوبه شورای شهر درباره افزایش ۱۵ درصدی نرخ کرایه تاکسی، اتوبوس و مینی‌بوس و ۲۳درصدی مترو در هیات حل اختلاف با حضور دو قاضی و نمایندگان مربوطه بررسی و تأیید شد. چمران افزود: سازمان تاکسی‌ران، اتوبوس‌ران و شرکت مترو باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن و حداکثر اوایل اردیبهشت سازوکار اعمال نرخ‌های جدید مصوب را اجرایی کنند.

گرانی تجهیزات پزشکی صدای جراحان را نیز درآورد

● **تسنیم**؛ دبیر اجرایی یازدهمین کنگره سالیانه انجمن جراحان عمومی ایران از انتقاد از گرانی تجهیزات پزشکی گفت؛ گرانی تجهیزات پزشکی موجب ورود کالای قاچاق و غیراستاندارد به کشور نشده است.
سیدهاشم سیدمهدی با بیان اینکه جراحان عمومی کشور از نظر علمی و تخصصی هیچ‌گونه تفاوتی با جراحان عمومی کشورهای پیشرفته ندارند، عنوان کرد: مهم‌ترین مشکل جراحان داخلی گرانی تکنولوژی و وسایل پزشکی است. وی افزود: گرانی این تجهیزات به مسائل اقتصادی و فناوری‌های پزشکی که به سالن پزشکی هیچ ارتباطی ندارد، اما این امر اجحاف بزرگی در حق پزشکان ایرانی محسوب می‌شود و مادمی که درآمد سرانه کشور افزایش نیابد و شاهد کاهش تورم در کشور نباشیم این مشکل حل نخواهد شد.

خبر سیاسی

۷وزیراهی ترکیه شدند

● **ایرنا**؛ تعدادی از اعضای هیات دولت به منظور شرکت در مذاکرات دو جانبه ایران و ترکیه عصر دیروز وارد آنکارا شدند. در ادامه سفر حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، برای شرکت در اجلاس سازمان همکاری‌های اسلامی، هفت وزیر و تعدادی از مقامات دولتی وارد آنکارا شدند تا مذاکرات دو جانبه ایران و ترکیه درخصوص زمینه همکاری‌های مشترک صورت بگیرد. وزرای ارتباطات و فناوری اطلاعات که ریاست کمیسیون مشترک همکاری دو کشور را نیز برعهده دارد، جها کناووزی، رفاه و تأمین اجتماعی، دادگستری، اقتصاد و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و معاون فناوری رئیس‌جمهور به تعداد دیگری از مقامات به منظور انجام مذاکرات نهایی و امضای اسناد و توافقات به‌عمل‌آمده، ظهر جمعه تهران را به مقصد استانبول ترک کردند. گسترش همکاری‌ها و توافق در زمینه‌های متنوع همچون حمل‌ونقل، گاز، تورسم، گردشگری، تبادلات فرهنگی، تبادلات بانکی، نفت، صنعت، خودرو، محصولات کشاورزی، نساجی، پوشاک، ضرورت تلاش برای ارتقای بیشتر روابط بازرگانی، حمل‌ونقل، ارتباطات، گمرکی و همکاری‌های مرزی و به‌ویژه تجهیز و بهینه‌سازی وضعیت مرزهای دو کشور و توسعه روابط فرهنگی دو کشور با توجه به مشترکات فراوان فی‌مابین و… از جمله توافقات فی‌مابین دو کشور در این دور از مذاکرات خواهد بود.